

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp: Staat van de Stad 2024

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

Iedere twee jaar verschijnt de Staat van de Stad. De Staat van de Stad verschijnt dit jaar voor het eerst als online monitor. De online monitor biedt meer mogelijkheden om informatie toegankelijk en actueel te houden, wat de relevantie en bruikbaarheid van de data vergroot. Bij de online monitor staat, net als bij de vorige editie, brede welvaart centraal. Bij brede welvaart gaat het niet alleen om thema's als inkomen en economie maar ook om andere thema's die belangrijk zijn voor de levenskwaliteit van de bevolking zoals gezondheid, welzijn en samenleving. De Staat van de Stad 2024 belicht 12 thema's met ruim 200 indicatoren, die een gedetailleerd beeld geven van de situatie in de stad.

Relatie met het coalitieakkoord/collegeprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- 24bb003330: Collegebrief Initiatiefvoorstel Biljoen (GroenLinks) over Voorbij de economische groei: brede welvaart in Rotterdam
- 23bb005797: Collegebrief over Brede welvaart
- 24bb001328: Collegebrief over Wijkprofiel 2024

Financiële en juridische consequenties/aspecten

Niet van toepassing

Toelichting

In deze dertiende editie van de Staat van de Stad willen we wederom data binnen de acht door CPB, SCP en PBL vastgestelde brede welvaart-thema's centraal stellen, aangevuld met voor de gemeente Rotterdam belangrijke thema's bevolking, onderwijs en mobiliteit. De afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI) heeft de Staat van de Stad omgevormd van een publicatie naar een online monitor, waarin de cijfers blijvend actueel worden gepubliceerd.

Aangezien we wederom aan willen sluiten bij de brede welvaart-thema's van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS), kan dit product worden gezien als de brede welvaartmonitor van de gemeente Rotterdam.

De Staat van de Stad zal via Onderzoek010 worden gepubliceerd

(<https://onderzoek010.nl/dashboard/staat-van-de-stad/>).

Zoals uitgelegd in de collegebrief over het 'Initiatiefvoorstel Biljoen (GroenLinks):

Voorbij de economische groei: brede welvaart in Rotterdam' wil het college zich op de hoogte blijven stellen van de ontwikkeling van 'brede welvaart' als hulpmiddel voor monitoring en sturing door planbureaus, kennistellingen, landelijke/regionale overheden en de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG). De Staat van de Stad is nu vooral ingericht om de stand van brede welvaart in het 'hier en nu' in kaart te brengen én een vergelijking te maken tussen Rotterdam en andere G4-steden. Er zijn op dit moment niet voldoende indicatoren voorhanden die inzicht geven in hoe Rotterdam scoort op de andere twee brede welvaart dimensies 'later' en 'elders'. Met name de impact van lokale regio's op de dimensie 'elders' is lastig te meten; daarom heeft het CBS deze dimensie ook nog niet meegenomen in de Regionale Monitor Brede Welvaart. Bovendien is er analyse en interpretatie nodig om van indicatoren naar inzicht en handelingsperspectief te komen, bijvoorbeeld om afruilen en synergie tussen de verschillende aspecten van brede welvaart, tussen hier en elders, en tussen nu en later inzichtelijk te maken, en daarmee fundamentele keuzes in beeld te brengen.

In deze Staat van de Stad zetten we hierop een eerste stap door de cijfers te presenteren door de bril van brede welvaart. We willen in gesprek gaan met (regionale) kennisinstellingen, zoals de Erasmus Universiteit Rotterdam, en met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) en de provincie Zuid-Holland, om te onderzoeken hoe we onze kennis kunnen bundelen en tot betere duiding van de data kunnen komen.

Brede Welvaart in Rotterdam

Rotterdam heeft verschillende positieve ontwikkelingen doorgemaakt die bijdragen aan de brede welvaart van de stad. Het Bruto Binnenlands Product (BBP) in de regio Rotterdam is in 2021 met 5,0% en 2022 met 3,2% gegroeid. Dit was een relatief hoge groei, mogelijk een gevolg van economisch herstel na de COVID-19-pandemie. De werkloosheid in Rotterdam heeft een aanzienlijke daling doorgemaakt van 7,3% in 2021 naar 5,3% in 2023. Ook zien we een stijging in werkgelegenheid, wat bijdraagt aan de economische stabiliteit en het welzijn van de inwoners. Meer mensen zijn aan het werk, wat zorgt voor een hoger inkomen en een verbeterde levensstandaard. Voor 2023 wordt een lichte economische krimp van -1,1% geraamd, maar de verwachting is dat de economie in Rijnmond in 2024 en 2025 zal groeien, zelfs harder dan het landelijk gemiddelde (Economische Verkenning Rotterdam, nog te verschijnen). Daarnaast is er een toename in sociale participatie, met meer Rotterdammers die deelnemen aan maatschappelijke activiteiten en culturele voorzieningen en het percentage wekelijkse sporters dat is gestegen tot 63% in 2022-2023. Dit versterkt het sociale weefsel van de stad en bevordert gemeenschapszin en cohesie.

Verder is de objectieve veiligheid verbeterd. Dit betekent minder (geregistreerde) criminaliteit, wat bijdraagt aan een veiliger en prettiger leefomgeving voor alle inwoners. Begin 2024 telt Rotterdam ruim 670 duizend inwoners en twee derde deel daarvan heeft een leeftijd tussen 20 en 65 jaar. De Rotterdamse prognose komt uit op 733 duizend inwoners in 2040.

Wat betreft energie vertoont Rotterdam positieve trends vergelijkbaar met andere grote steden. Het aantal zoninstallaties (zonnepanelen) is tussen 2021 en 2023 verdubbeld en het vermogen hiervan is zelfs nog sterker toegenomen waardoor Rotterdam nu van alle G4-gemeenten het hoogste vermogen kent. Verder valt ook de sterke toename op van windturbinecapaciteit in Rotterdam tussen 2021 en 2023 van 190,7 mW naar 341,7 mW, wat bijdraagt aan een duurzame toekomst voor de stad. Ook is in 10 jaar het fietsverkeer met 34% gestegen. Het openbaar vervoergebruik groeide in 2022 met 39%, maar blijft nog 20% onder het niveau van voor corona.

Ondanks deze positieve trends zijn er ook verschillende aandachtspunten die de ontwikkeling van brede welvaart in Rotterdam belemmeren. Hoewel verschillende objectieve indicatoren een verbetering laten zien, ervaren veel Rotterdammers een verslechtering van hun situatie (subjectieve beleving). Ze voelen zich minder verbonden met hun buurt, en zijn minder tevreden met hun woon- en leefsituatie. Dit kan leiden tot een lager gevoel van welzijn en algemeen gevoel van tevredenheid. De tevredenheid over de kwaliteit van het leven daalde tussen 2022 en 2024 van 79% naar 77%.

Armoede en werkloosheid blijven hardnekkige problemen. Ondanks de verbeteringen in werkgelegenheid is er nog steeds een aanzienlijk deel van de bevolking dat moeite heeft om rond te komen. Zo kent Rotterdam de hoogste armoedeconcentratie van de G4-steden hoewel het aandeel Rotterdamse huishoudens in armoede wel daalt (van 17,8% in 2021 naar 17,6% in 2022). In vergelijking met de andere grote steden wordt een groter deel van de Rotterdamse beroepsbevolking (35,2%) gevormd door uitkerings- en pensioenontvangers. Dit heeft negatieve gevolgen voor de economische en sociale stabiliteit van de stad.

De mentale gezondheid van Rotterdammers blijft een zorgpunt, met veel inwoners met een hoog risico op depressie (17,6% onder de groep 18 t/m 64 jaar). Daarnaast is de vaccinatiegraad de laatste jaren gedaald en ligt deze in Rotterdam voor de verschillende vaccinaties het laagst van de G4-gemeenten (BMR-basis: 81,7%), wat de groepsbescherming niet altijd vanzelfsprekend maakt.

De verbetering van brede welvaart is een voortdurend proces dat wij met toewijding en samenwerking aanpakken. We zetten daarom niet alleen in op economische groei, maar ook op het versterken van ecologische duurzaamheid, inclusiviteit en de leefbaarheid in wijken en het sociaal welzijn van onze inwoners. Onze inzet in de wijken, onder andere via het programma Wijk aan Zet, is hierbij van cruciaal belang.

Door de oprichting en ondersteuning van 39 wijkhubs en het opstellen van wijkakkoorden en wijkactieplannen werken we nauw samen met wijkraden en wijkpartners om de beleving en ervaringen van onze bewoners te begrijpen. Hierdoor kunnen we direct inspelen op hun behoeften en wensen en de sociale kwaliteit en leefbaarheid in de wijk verbeteren.

De Staat van de Stad is een naslagwerk waarin u veel cijfers kunt vinden die inzicht geven in de ontwikkeling van de stad op tal van onderwerpen en thema's, waarbij waar mogelijk ook vergelijkingen worden gemaakt met Den Haag, Utrecht en Amsterdam. Het toegankelijk maken van deze cijfers is voor ons belangrijk, zodat u goed geïnformeerd bent en toegang heeft tot de meest actuele informatie over de staat van de stad.

Communicatieproces

- Na het versturen van deze raadsbrief zal de Staat van de Stad gepubliceerd worden via: <https://onderzoek010.nl/dashboard/staat-van-de-stad/>
- Via het kennisnetwerk en de ambtelijke organisatie zullen strategen en beleidsmakers op de publicatie gewezen worden.
- Een doorontwikkeling van De Staat van de Stad wordt meegenomen in de verdere gesprekken en aanpak rondom Brede Welvaart.
- Jaarlijks zullen de cijfers geactualiseerd worden, bij beschikbaarheid van nieuwe, relevante data. Dit is een doorlopend proces.

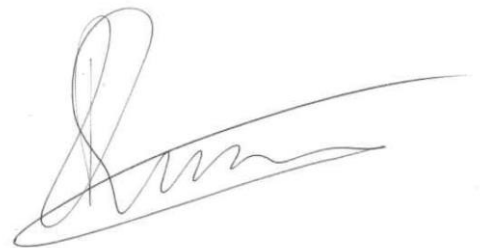
Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

R.A.C.J. Simons, l.b.